

Op reis met de beste greenkeeper en fieldmanager van Nederland

Jaarlijkse ICL-FotY- en GotY-reis met als bestemming Estepona en Sevilla

Het is inmiddels traditie dat sponsor ICL Specialty Fertilizers de winnaars van de Greenkeeper en Fieldmanager of the Year Award meeneemt op een studiereis naar het buitenland. Dit jaar was het zonnigste stukje van Spanje aan de beurt: Estepona en Sevilla. Hoofdrospelers waren natuurlijk Marco Blom als Greenkeeper of the Year en Paul Baas als Fieldmanager of the Year.

Auteur: Hein van Iersel

Donderdagmorgen 13 april, vier uur in de ochtend. De regen komt met bakken uit de hemel en de temperatuur tikt net de zes graden aan. Het is bijna al een maand lente, maar de afgelopen weken voelden eerder als een omgekeerde herfst. Dat lijkt het gezelschap dat zich in die vroege ochtend op Airport Rotterdam verzamelt niet te deren. Iedereen lijkt exact te weten hoe lekker warm het die dag in Estepona en Sevilla gaat worden. Fantastisch en geweldig interessant dat we een aantal toplocaties in Zuidoost-Spanje mogen bezoeken, maar de zon en het mooie weer lijken zo vroeg in de ochtend belangrijker. Naast Baas en Blom zijn ook aanwezig Johan Aalderink van Vos Capelle en Monique van Slobbe en Erik van Wijhe van ICL.

Het Nederlandse team bezoekt Finca Cortesin half april en nu al zijn op de fairway her en der *dry spots* te zien

Groepsfoto op Finca Cortesin: vlnr Ignacio Soto, Johan Aalderink, Marco Blom, Erik van Wijhe, Monique van Slobbe en Paul Baas.

Per dag mag de golfbaan 2000 kubieke meter gerecycled water gebruiken

Finca Cortesin

Onze eerste bestemming is niet de eerste de beste. Golfbaan Finca Cortesin is een Amerikaans aandoende 18-holesgolfbaan, gelegen in het zuiden van Spanje in de kustplaats Estepona, in de buurt van de stad Marbella. De baan is ontworpen door de golfarchitect Cabell Robinson en staat bekend om zijn uitdagende lay-out en prachtige uitzichten op de Middellandse Zee en de omliggende bergen.

Finca Cortesin is het resultaat van de beroemde, of misschien eerder beruchte Spaanse bouwwoede. De baan is in 2015 gebouwd in een vallei, dicht bij zee. Het is geen baan die gericht is op golftoerisme, maar eerder bedoeld voor de bewoners van een villawijk. Dat betekent een baan die bijna tot de laatste grasspriet gemanicuurd is door het meer dan twintig man/vrouw grote greenkeepersteam van superintendent Ignacio Soto. Tijdens de Solheim Cup wordt dat

overigens verhoogd naar 40 tot 50.

In 2023 zal de Solheim Cup op Finca Cortesin worden gehouden, een feit waar de baan terecht trots op is. De twee Toro-greenmaaiers zijn zelfs al vernoemd naar de captains van het Amerikaanse en het Europese team. Voor wie het niet weet: de Solheim Cup is een prestigieus golftoernooi dat om de twee jaar wordt gehouden tussen teams van vrouwelijke professionele golfers uit Europa en de Verenigde Staten. Het is vernoemd naar de golfpionier Karsten Solheim en wordt beschouwd als het vrouwelijke equivalent van de Ryder Cup. De editie van 2023 van de Solheim Cup is de 18e en zal worden gehouden van 22 tot en met 24 september.

Brandend zand en nergens water

In Nederland praten we dagelijks over de effecten van klimaatverandering. Spanje is die fase allang voorbij. Superintendent Soto: 'Over een periode van 50 jaar viel in dit gedeelte van Spanje gemiddeld 800 mm regen per jaar. De laatste drie jaar hadden we niet meer dan 300 mm per jaar.'

Met 300 mm kun je natuurlijk geen golfbaan onderhouden en al zeker niet bij de hoge temperaturen en de constante zeewind waar de baan mee te maken heeft. Water in de bodem heeft Finca Cortesin niet, dus is de baan vol-

Carlos Venegas
FC SEVILLA

Ignacio Soto
FINCA CORTESIN

Puntjes op de i zetten op de driving range van Finca Cortesin

Omdat Finca Cortesin zo dicht bij de zee ligt, is het niet nodig om bermuda te combineren met Engels raaigras

ledig afhankelijk van zogenaamd gerecycled water. Dat is gezuiverd water dat van huishoudens, horeca en dergelijke afkomstig is. Per dag mag de golfbaan 2000 kubieke meter water gebruiken. Dat is natuurlijk een enorme plas water; de golfbaan gebruikt dit in eerste instantie om twee vijvers te vullen met een capaciteit van ongeveer 18.000 kuub per vijver. Dat lijkt veel water en dat is het ook, maar Soto heeft echt dergelijke hoeveelheden nodig om zijn baan enigszins groen te houden. Het Nederlandse team bezoekt Finca Cortesin half april en nu al zijn op de fairway her en der *dry spots* te zien.

De superintendent houdt daarnaast serieus rekening met het gevaar dat de overheid consumenten gaat beperken in hun waterverbruik als er onverhoopt nog minder water zou vallen – wat automatisch betekent dat er ook minder gerecycled water beschikbaar komt.

Vastgoed

Finca Cortesin is meer dan alleen een golfbaan. Een integraal onderdeel van de baan zijn de ongeveer 90 prestigieuze villa's, met een geschatte verkoopprijs vanaf 1,5 miljoen euro. In de toekomst moeten daar nog zo'n 600 huizen en appartementen bij komen. Volgens Soto kan de baan het best omschreven worden als een semiprivate baan, die zich vooral richt op de internationale bewoners van de wijk waar de golfbaan gevestigd is. Ik heb ook nog nooit een golfbaan gezien waar zoveel bewa-

kers rondlopen, allemaal met kogelvrij vest. Superintendent Soto is met zijn team van 23 greenkeepers alleen verantwoordelijk voor de golfbaan; een tweede team met ongeveer 50 hoveniers is verantwoordelijk voor het overige groen. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de golfbaan: er staat geen grasspriet verkeerd. Wij Nederlanders, die vaak de voorkeur hebben voor een wat natuurlijkere tuin, vinden dit misschien niet altijd even mooi, maar het is wel überstrak. Ook Soto lijkt een soort haat-liefdeverhouding met zijn eigen baan te hebben. Enerzijds is hij overduidelijk een vakman, die trots mag zijn op de prestatie die zijn team neerzet. Anderzijds geeft hij aan dat hij persoonlijk ook meer houdt van een golfbaan met een wat natuurlijke *look-and-feel*.

Bermuda

We zijn op reis met een groep die bijna helemaal bestaat uit grasfreaks. Wat Marco Blom en Paul Baas betreft is dat natuurlijk overduidelijk, maar ook productmanager Van Wijhe van ICL en accountmanager Aalderink van Vos Capelle hebben als voormalige greenkeepers bij wijze van spreken graszaad door de aderen stromen. Het is dus niet gek dat de discussie al snel gaat over de soorten gras die op Finca Cortesin worden gebruikt. Estepona ligt aan de kust en kent dus eigenlijk geen winter. Voor de superintendent heeft dit het voordeel dat hij jaarrond uit de voeten kan met bermudagrass. Bermuda is een zogenaamd warm season grass; dat bete-

kent dat het gras bovengronds afsterft als de temperatuur langere tijd onder de 10 graden zakt. Vaak wordt dan in de winter de bermudazode doorgezaaid met bijvoorbeeld Engels raaigras. Het grote voordeel van bermuda is dat het enorm agressief is, een heel dichte mat vormt en relatief ongevoelig is voor ziektes. Baas grapt een aantal keren: 'Eigenlijk zou het in Nederland nog veel warmer moeten worden; dan kunnen wij op onze velden ook bermuda gebruiken.'

Big party

Een vast onderdeel van de tripjes die ICL voor de winnaars organiseert, is een bezoek aan zowel een golf- als een voetballocatie. De dag na ons bezoek aan de golfbaan in Estepona zijn we daarom al weer vroeg onderweg naar Sevilla, om precies te zijn naar de trainingsvelden en het stadion van FC Sevilla. Als we daar aankomen, is het *big party*. De dag daarvoor heeft Sevilla in een uitwedstrijd gelijkgespeeld tegen het veel grotere Manchester United: 2-2. Op dit moment is Sevilla misschien geen absolute topclub, maar de prijzenkast van de club is aanzienlijk te noemen. Zo won de club maar liefst zes keer de UEFA Cup. Onze gastheer bij Sevilla was hoofd-groundsman Carlos Venegas. Sevilla maakt in tegenstelling tot de golfbaan aan de kust bij Malaga wel gebruik van twee grassoorten: bermuda in de zomer en Engelse raaigras in de winter. De winters in Sevilla zijn in onze ogen nog steeds bijna tropisch te noe-

Toro greenmaaiër is alvast vernoemd naar captain van het Europese team tijdens de Solheim cup

FC SEVILLA Diep donker groene mat

men: overdag 15 tot 18 graden Celsius en 's nachts 5 tot 10 graden. Maar voor bermuda is dat te koud. Daarom wordt het veld in september/oktober, afhankelijk van de planning van *La Liga*, met de Koro afgemaaid en doorgezaaid met 100 procent Engels raaigras. Aan het begin van de zomer, als de temperaturen zo hoog beginnen te worden dat het Engels raaigras afsterft, wordt deze truc herhaald: affrezen met de Koro Fieldtopmaker en daarna beluchten met de hollepenbeluchter en bezanden, alles om het bermuda in beweging te krijgen. Vooral dat hollepenbeluchten is volgens Venedas uiterst belangrijk. Het bermuda dat Sevilla gebruikt, wordt via zogenaamde *sprigs* of wortelstukken in het veld gebracht.

FC Sevilla speelt in *La Liga*. Dat betekent dat de club dicht bij het grote geld zit en dat is overal te zien

Sevilla gebruikt specifiek Tifway 419. Dit type gras is ontwikkeld door de Amerikaanse Golf Association (USGA) en wordt veel gebruikt voor sportvelden en golf. Tifway 419 heeft een fijnere textuur dan normaal bermuda en is goed bestand tegen betreding, waardoor het een populaire keuze is voor sportvelden die intensief worden gebruikt. Het gras heeft ook een relatief hoge tolerantie voor droogte en groeit betrekkelijk goed in zowel de zon als de schaduw. Dit Tifway 419 is een zogenaamd hybride gras. Dat betekent dat het niet gezaaid kan worden, maar ingeplant wordt.

La Liga

FC Sevilla speelt in *La Liga*; dat betekent dat de club dicht bij het grote geld zit en dat is overal te zien. De velden op het trainingscomplex zijn allemaal zo mooi dat je stoutste dromen worden overtroffen: diep, donker, bijna fluorescerend blauw-groen. Het is duidelijk dat groundsman Venedas hier driftig rondgaat met de stikstofstrooier. Zowel op het trainingscomplex als in het stadion worden de velden via fertigatie bemest. Dat betekent dat er vloeibare organische meststof wordt toegediend via het beregeningssysteem. Daarnaast wordt er nog Sierraform van ICL toegediend in granulaire vorm. Uit het portfolio van ICJ heeft Venegas verder nog de Vitalnova biostimulanten en Ryder UV protector in de kast staan. Ik vraag Venegas hoeveel pure stikstof hij geeft, opgeteld per jaar per hectare. Groundsman

Venedas moet duidelijk diep nadenken en komt dan met een schatting van 500 kilo pure stikstof per jaar. Binnen de groep discussiëren we daar nog even over en komen eigenlijk tot de conclusie dat we daar gezien de kleur van de mat en de groei de nodige twijfel bij hebben.

Snoepreisje

Drie dagen met een leuke club grasenthousiastelingen in de Spaanse zon is natuurlijk geen straf. Het is altijd de moeite waard om met een groep mensen op te trekken die gepassioneerd met hun beroep bezig zijn en nog steeds over gras praten als ze hun vierde (of misschien wel vijfde) glaasje limoncello of sangria achter de kiezen hebben. En nu wilt u als lezer natuurlijk weten wie dat vijfde (of misschien wel zesde) glaasje dan wel genuttigd heeft ... Dat brengt mij op de laatste en misschien wel belangrijkste regel van dit ICL-'snoepreisje': *What happened in Spain, remains in Spain.*

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!